

HET KWAAD ZIT NOG DIEPER

Iets over de diepere oorzaak

van het Leergeschil

in de Gereformeerde Gemeenten

Handwritten text in cursive script, possibly reading 'D. H. H. H.' or similar, with a horizontal line below it.

Onze Generale Synode heeft op 11 en 12 Januari j.l. duidelijk en met vaste hand de leer der Gereformeerde Gemeenten gehandhaafd.

Opmerkelijk was de eenheid, die tot uitdrukking kwam, niet in het minst toen de Synode zich helaas genoodzaakt zag te moeten vaststellen, dat Ds. Kok inzake de aanbieding van het Evangelie jammerlijke dwalingen heeft.

Waar reeds geruime tijd de gemoederen door deze kwestie voortdurend in beroering werden gehouden, is het te meer verblijdend, dat deze Synode direct de zaak bij de **kern** heeft aangevat, waaruit alle moeilijkheden voortgekomen zijn, n.l. de **leer van Ds. Kok**.

Op vorige vergaderingen is daar ten onrechte altijd overheen gewerkt en een oplossing kwam er niet.

Een onbekeerd mensch zou men de belofte willen aanbieden, alsof er bij zulk een daarvoor plaats zou kunnen zijn!

Op een dergelijke wijze maakt men, zoals één onzer leeraars onlangs zoo kernachtig uitdrukte, van de beloften een grabbelton.

Terecht heeft de Synode dan ook niet alleen Ds. Kok **geschorst**, maar ook vastgesteld, dat de van zijn hand verschenen **boekjes niet meer** in de kerk **gelezen mogen worden**.

Ik vrees echter dat we er daarmede nog niet zijn.

HET KWAAD HEEFT WORTELS

geschoten en zit nog dieper!

Er mag wel van week tot week, — vooral ook op de catechisatie, — ernstig worden gewaarschuwd voor de gevaarlijke en onschriftuurlijke stellingen van Ds. Kok en zijn volgelingen.

Laten de predikanten toch vooral niet zoo lauw zijn, om deze zaken nu maar **dood te zwijgen**, doch nauwlettend waken over de kudde.

Laten we nooit een vrede zoeken ten koste van de waarheid!

Ten deele ligt de schuld voor al deze onschriftuurlijke stellingen bij ons allen.

Want is het wonder, dat men afglijdt tot zulk een leer, als men bedenkt, dat, tot voor kort, schier algemeen geleerd werd, dat de algemeene genade uit Christus vloeide?

Stond Dr. Steenblok toen niet bijkans alléén en moest hij niet, althans in het begin, **hoon en smaad lijden** omdat hij dit durfde bestrijden?

Doch er is nog meer!

Ieder zal zich wel herinneren, dat Ds. Kok zijn onschriftuurlijke stellingen steeds trachtte staande te houden met een groot aantal oude schrijvers.

Mijns inziens moest Ds. Kok daar een reden voor hebben en inderdaad is mij bij nader onderzoek **helaas** gebleken dat de oude schrijvers op deze punten eveneens niet geheel zuiver zijn!

Als we eerlijk en consequent willen zijn, moeten wij dit feit onder ogen durven zien en elkaar ernstig voor deze gevaren waarschuwen.

Het zou niet eerlijk zijn, — ook niet tegenover Ds. Kok, — als we dergelijke afwijkingen **wél** zouden toelaten in de **leesdiensten**, en ze **nièt** zouden dulden in de **predikanten**.

Dàt toch zou **tweeslachtigheid** kweeken en het gevaar met zich meebrengen, dat over eenige tijd dezelfde dwaalingen **wéér** de kop op zouden steken.

Eerlijk gezegd is het me onbegrijpelijk dat nog niet zoo heel lang geleden, (in 1931,) een van onze meest geachte predikanten er zich toe heeft willen leenen, dat b.v. een boek van Boston over het Verbond der Genade opnieuw is uitgegeven!

Wie het grondig heeft gelezen, zal met mij moeten toestemmen, dat er in dit boek **ernstige gevaren schuilen**.

Weliswaar worden er in dit boek heel veel zaken kostelijk uiteengezet, maar ik vraag u, is dat belangrijk genoeg, om daarvoor de heele waarheid, zooals die in onze gemeenten geleerd wordt, op het spel te zetten?

Vergeet niet, dat een dergelijk boek óók door onze jonge menschen ter hand genomen wordt. Het is een nieuwe druk en een zeer duidelijke letter, keurig papier, kortom, een uitgave zooals ook jonge menschen dat graag zien.

Werd een dergelijk boek alleen door geoefende Christenen gelezen, ik geef toe, dat het niet veel kwaad kon veroorzaken. Máár, nu zulke boeken óók door onbekeerde, jonge menschen gelezen worden, is het dubbel gevaarlijk. Vooral op Jongelings-vereenigingen kunnen dergelijke boeken veel onheil te weeg brengen.

Onze jonge menschen verstaan helaas de kunst niet, om bij dergelijke boeken te onderscheiden en de waarheid tusschen de regels door te lezen.

Wat ik nu ga zeggen zal bij velen op het eerste gezicht misschien op tegenstand stuiten, omdat deze boeken bij ons volk zo algemeen geliefd zijn, maar heusch, wij kunnen deze boeken beter laten staan!

Ze zijn niet ongevaarlijk! Het spijt me, dit te moeten zeggen.

Ik voel me gedrongen, daar ernstig voor te waarschuwen.

Het wordt noodig tijd, dat er voldoende boeken komen van onze eigen predikanten, die de gevaren kennen.

De oude schrijvers moeten we vooral bij onze jonge menschen vandaan houden, want zij branden er hun vingers aan!

Voorkomen is beter dan genezen!

Als wij de oude schrijvers willen handhaven, kunnen we Ds. Kok ook wel laten preeken; en zóó dwaas zullen we toch niet willen zijn?

Ik begrijp wel, dat velen mogelijk mijn inzicht niet aanstonds geheel deelen, en daarom zal ik van een paar schrijvers met enkele citaten aantoonen tot welke onschriftuurlijke uitdrukkingen zij komen.

Om kort te zijn, zal ik mij maar tot een tweetal schrijvers bepalen, n.l. Boston en R. Erskine.

Boston.

Boston is zoo onvoorzichtig te beweren, (ik doe maar een enkele greep,) in het „Verbond der Genade” uitgave De Banier: bladzijde 225 en 226.

Ten derde. Hij volvoert Zijne volmacht op een onbelemmerde wijze, **bedienende het Verbond aan ieder zondaar van het menschelijk geslacht.** Spr. VIII : 4: Tot u, o mannen roep Ik, en Mijn stem is tot de menschenkinderen. Het voorwerp van deze besturing zijn niet deze of gene personen, onder deze of andere benaming, maar menschen, **alle menschen**, kinderen der menschen **onbepaald.** Dus is het Evangelie waarin Hij het Verbond toedient, groote blijdschap aan alle volkeren, Lux X vers 10, een vette maaltijd allen volkeren, Jes. XXV vers 6; hoewel velen de blijdschap niet smakende, nooit van den maaltijd proeven. Desgeelijks volmachtigde Hij Zijne Apostelen ten zelve einde, in bewoordingen wier gelijke niemand uitgestrekter kan bedenken, Marc. XVI : 15: Gaat henen in de geheele wereld, predikt het Evangelie allen creaturen. De Joden noemden den mensch het creatuur, als zijnde bij uitnemendheid Gods creatuur. Dus wordt door alle creaturen, alle menschen gemeend. Daar zijn sommige menschen in de wereld, die ter oorzaak van hun monstreuse goddeloosheid gelijk duivels zijn; daar zijn andere menschen, die ter oorzaak van hun woestheid, maar weinig van de beesten schijnen te verschillen; maar onze Heere zegt hier eigenlijk: „Ze zijn hoe ze zijn, als gij maar kunt weten dat het menschen zijn, doet bij hen geen vragen op dit stuk, wat soort van menschen zij zijn; zijn het menschen, predikt het **Evangelie**, **biedt hun het Verbond aan**; en als zij het aannemen, geeft hun daarvan de zegels: Mijn Vader heeft hen geschapen. Ik zal hen zaligmaken”.

Christus zou dus, let wel, volgens Boston, het verbond **bedienen aan ieder zondaar van het menschelijk geslacht.** Is het niet verschrikkelijk?

Moeten we daar nu maar gewoon over heen stappen? Het is toch geen kleinigheid? Het gaat toch om de waarheid? Op bladzijde 226 onder Ten vierde vervolgt Boston dan:

Als wij onderzoeken, wie zij zijn, op wie Christus als een Zaligmaker betrekkelijk is? Of, wiens Zaligmaker Hij volgens de Schrift is? Wij vinden dat Hij, aangemerkt als een dadelijk Zaligmaker, op een dadelijke wijze zaligmakende, in der

daad alleen is de Zaligmaker van Zijn verborgen lichaam, Eph. V : 23. Maar aangemerkt als een aangesteld Zaligmaker, een Zaligmaker ambtshalve, zoo is Hij de Zaligmaker der wereld. 1 Joh. IV : 14. Joh. IV : 42. Dus als iemand een volmacht heeft om dokter van een maatschappij te wezen, zoo is hij ambtshalve dokter van de gansche maatschappij, en dus is hij betrekkelijk tot ieder mensch van dezelve, als zijn dokter. Nochtans is hij geen geneesmeester op een dadelijke wijze van iemand van hen, dan van dezulken die hem gebruiken. Al was het dat eenigen van die maatschappij hem in het geheel niet gebruikten, maar bij ieder voorval een anderen dokter haalden, zoo is hij ambtshalve echter hun dokter. Al zouden zij aan hun ziekte sterven, een afkeer hebbende om hem te ontbieden, zoo blijft het evenwel waar dat hij hun dokter was. Zij hadden hem kunnen ontbieden, en zijne geneesmiddelen gehad kunnen hebben; en het was enkel hun eigen schuld, dat ze door hem niet genezen waren. Eveneens heeft onze Heere Jezus Christus het hemelsche patent, Hem aanstellende tot den Zaligmaker der wereld. Door het gezag van Zijn Vader is Hij met dat ambt begiftigd; en overal waar het Evangelie komt, zoo wordt te dien einde van Zijn patent gewag gemaakt, 1 Joh. IV : 14: En wij hebben het aanschouwd, en getuigen dat de Vader Zijnen Zoon gezonden heeft tot een Zaligmaker der wereld. **Hij is in het aanbod uw Zaligmaker en Mijn Zaligmaker, onze staat mag zijn zoo hij wil;** en God in en door Hem is Behouder aller menschen, maar allermeeest der geloovigen, 1 Tim. IV : 10. Hier vandaan is Christus zaligheid de gemeene zaligheid, Judas : 3. En het **Evangelie is de genade Gods, aan alle menschen verschenen**, Tit. II : 11. Christus in deze betrekking staande tot den zondaar, zoo heeft een ieder daar het Evangelie gepredikt wordt **recht** om met vrijmoedigheid tot Hem op Zijne roepende stem te komen. 1 Tim. I : 15: Christus Jezus is in de wereld gekomen om de zondaren zalig te maken. Luc. XIX : 10: De Zoon des menschen is gekomen om te zoeken en zalig te maken dat verloren was. **Niemand** zegge: „Helaas! ik heb niets met Christus, noch Hij met mij, te doen; want ik ben een zondaar, een verloren zondaar”.

Hebt U het gehoord?

Let wel! Boston durft te beweren, dat Christus ambtshalve is aangesteld als een zaligmaker der wereld en op een dadelijke wijze alleen voor de uitverkorenen.

Zijn ambt zou zich dus verder uitstrekken, dan Zijn daden!!!

Ambtshalve voor alle menschen; en een ieder zou volgens B. **recht** hebben om op Zijn roepende stem te komen.

Heeft een zondaar, vraag ik U, dan nog rechten, behalve een recht op de eeuwige dood?

Ziet U nu niet het onschriftuurlijke?

Is dat nu Gereformeerd?

Op bladzijde 244 is het al niet veel beter als Boston durft te schrijven:

Nu staat onderzocht te worden wie de gelegateerden zijn, de personen tot wier **voordeel** het Testament gemaakt was, en die, in de schikking van het Testament, de legaten daarin besproken, zich mogen aanmatigen en verkrijgen? Toen Christus Zijn Testament maakte, zijnde het voornaamste werk van Zijn besturing des Verbonds, gelijk wij reeds gezien hebben, moesten de gelegateerden in het Testament als de voorwerpen van Zijn besturing des Verbonds, noodzakelijk dezelfde zijn, dat is te zeggen **zondaren van het menschelijk geslacht onbepaaldelijk** en dienvolgens heeft Hij Zijn Testament **te dien einde gemaakt**. Gewisselijk kunnen geenen uit het Testament uitgesloten wezen die niet uit Zijne besturing uitgesloten zijn. Derhalve legt de Apostel dit tot een grondvest des geloofs voor diegenen, die zelfs hun handen met het bloed van den Heere der heerlijkheid bezoedeld hadden, hun aandeel in de belofte, Hand. II : 39: Want u komt de belofte toe, en uw kinderen en allen die daar verre zijn, zoo velen als er de Heere onze God toe roepen zal. **Aan wien het dan ook is dat het Evangelie verkondigd wordt**, mogen wij met gewisheid zeggen, de belofte is **aan u, en aan u, en een iegelijk van u**; namelijk de belofte des Testaments, en gij hebt **toegang** om dezelve door geloof u aan te matigen als uw eigen legaat, uw **eigen genade**, Jona II : 8. En al de bewijzen die op dit stuk van het voorwerp van Christus' besturing bijgebracht worden, die hier niet behoeven herhaald te worden, bewijzen dit.

U ziet het wel: 't is **onschriftuurlijk**. Boston **vereenzelt** hier, — evenals Ds. Kok, — de aanbieding van het Evangelie met de belofte:

„De Belofte is aan U, en aan U en een iegelijk van U”.

Neemt het maar aan, toe maar! „Het is uw **eigen legaat**, uw **eigen genade**”. Me dunkt dit is toch grove dwaalleer.

Ziet U nu niet, waar Ds. Kok zijn ongereformeerde opvattingen vandaan haalt?

Zijn dat boeken voor onze menschen?

Op bladzijde 308 gaat Boston de gewilligheid verklaren, die bedoeld wordt in Openb. 22 : 17: Die wil neme het water des levens om niet.

U moet maar eens horen, hoe oppervlakkig:

Eindelijk, belangende de gewilligheid, waaromtrent gij vreest dat gij gebrekkelijk zijt, gewisselijk in alle andere gevallen, hij die zegt: Al wie wil, laat hem zulk een ding nemen, zal, volgens den gemeenen zin en bevatting van zulke woorden onder de menschen gerekend worden dat ding **aan allen aan te bieden en niemand daarvan uit te zonderen**; echter kan men er uit vermoeden, dat het niemand opgedrongen kan worden. Waarom zou dan deze manier van spreken, Openb. XXII : 17, gedacht worden de Evangelische aanbieding aan een zeker gezelschap menschen te bepalen?

Derhalve besluiten wij, dat Christus geen dwarsboom voor iemand van u in den weg legt; als gij zelf maar geen dwarsboomen in uw eigen weg legt, en dan klaagt dat gij er niet door kunt komen; want volgens de Heilige Schrift is het een onfeilbare waarheid, dat **Christus aan u, en een iegelijk van u in het bijzonder, aangeboden wordt**; anders maakt gij God een leugenaar, 1 Joh. V : 10.

„Die wil neme”, enz.! Dat zou dan volgens Boston betee-
kenen: **iedereen**.

Alleen, het wordt niemand **opgedrongen!!!**

Leest U dan verder maar eens zelf na wat dan volgt onder punt III, over „Het geloof van ons recht op Christus”.

Men moet maar gelooven, dat Christus de onze is, wel niet in bezit, maar dan toch in recht daartoe.

Leest U het maar na, ik overdrijf niet!

Op bladzijde 310 schrijft Boston:

„Hoe is het dan, dat als de Vader U Zijn Christus geeft, gij echter niet wilt gelooven dat Hij de uwe is, Hem niet aannemend als uw eigen? Waarom? De waarheid van de zaak is hierin: Gij gelooft uw buurman, gij gelooft uw prins, doch gij gelooft uw God niet”.

Op dezelfde bladzijde durft hij te schrijven dat „de zon gegeven is in het firmament en een ieder recht heeft tot het licht van die zon. Men mag het vrij gebruiken. Zoo is ook Christus het licht der wereld en dus aan u tot een licht gegeven”.

Moeten wij dat onze jonge menschen laten lezen?

Heeft Ds. Kok het wel ooit zóó bont gemaakt?

Onbegrijpelijk, dat we daarvoor altijd onze oogen gesloten hebben gehouden.

Het lust me niet, om nog meer van dergelijke dwaze, onschriftuurlijke uitdrukkingen te laten volgen. Me dunkt het is genoeg.

R. Erskine.

Bij de Erskines is het, zoo mogelijk, nogal grover!

Droevig, in één woord!

Ook hier zal ik maar weer een enkele greep doen.

Ik heb voor me een „preek” van Ralph Erskine, vierde deel, uitgave Höveker, 1854, getiteld: „Christus, het verbond des volks”, over Jes. 42 : 6.

Op bladzijde 18 zegt hij (uitg. Malga bladzijde 31)

Tot wier nut en voordeel is Hij dan het verbond? Voor al degenen, wier namen hier zijn aangeteekend. En schoon zij hier hunne bijzondere namen: JOHANNES, JACOBUS, MARTHA, MARIA, enz. niet mogen vinden, nogtans zijn hier hunne algemeene namen, ja ook hunne meer bijzondere namen. Hun algemeene naam is het volk; Hij is het verbond des volks. Hier hebben alle zondaren uit het menschelijke geslacht, die van CHRISTUS hooren, het **regt**, om te komen pleiten om aandeel aan Hem te hebben, dewijl **het verbond tot hen gezonden is**. Wie ze dan zijn, die dit evangelie hooren, aan hen worden alle zaligmakende genaden verkondigd, door CHRISTUS JEZUS, volgens de bedienende commissie, Mark. 16 : 15: „Predikt het evangelie allen creaturen,” en gelijk de apostel ons geleerd heeft deze commissie uit te voeren, zeggende: „Tot u is het Woord dezer zaligheid gezonden,” Hand. 13 : 26. En in dezen zin zegt de apostel Tit. 2 : 11: „De zaligmakende genade Gods is verschenen allen menschen,” of, gelijk men het kan overzetten: „De genade Gods, die aan alle menschen de zaligheid brengt, is verschenen.” **Laten zij, die willen, de aanbieding des evangelies inkorten, zij doen het tot hun eigen perykel (of gevaar).**

Kan het dwazer?

Als we dus volgens Erskine niet zeggen en preeken, „dat alle zondaren van het menschelijk geslacht, die van Christus hooren, het recht hebben om te komen pleiten, dewijl het verbond tot hun gezonden is”, dan „verkorten we de aanbieding tot ons eigen perykel of gevaar”!!

Dus, nota bene, nog een dreigement aan de leeraars erbij!

Voelt U, waar we heen gaan met zulk een leer en zulke preeken?

Zoo ook op Bladzijde 30 en 31: (Malga bladzijde 52).
Daar durft hij neer te schrijven:

Daar is een geven van CHRISTUS in de aanbieding des evangelies; en dus wordt Hij aan de geheele zichtbare Kerk gegeven, in de bediening des Woords. En dit geven is het fundament van ons regt, om CHRISTUS aan te nemen, en om deze gift aan te nemen uit de hand van den Gever. Een regt van bezitting heeft niemand totdat hij gelooft, en de aangebodene gift aanneemt. Maar een regt van toegang om te geloven, hebben allen, of zij gelooven of niet, en of zij deze gift uit Gods hand aannemen of niet. Dat nu de Heere JEZUS aan de geheele zichtbare kerk, in dezen zin gegeven is, is een groot voorregt, wat ook de wereld daarvan denken of spreken moge; en het is ook heden een gedeelte van mijne boodschap, om het u bekend te maken. **Indien deze leer bij iemand geenen ingang vindt, dan kunnen wij zulks niet helpen. Het is nogtans de leer van den Bijbel en de leer des evangelies; en daarom moeten wij dezelve prediken in zijnen naam, die ons beveelt het evangelie te prediken allen creaturen.** Maar mij dunkt, het moest eene aangename leer zijn voor allen die mij hooren, dat CHRISTUS aan allen gegeven is die hier zijn, op diezelfde wijze, als het manna eertijds gegeven werd aan de kinderen Israëls, Joh. 6 : 32, alwaar CHRISTUS tot eene gemengde menigte sprekende, en eene vergelijking makende tusschen zich zelven en het manna, dat rondom de tenten van Israël viel in de woestijn, zegt: „Mijn Vader geeft u dat ware brood uit den hemel”, alwaar de openbaring en de aanbieding van CHRISTUS verklaard wordt, een geven van Hem te zijn, **eer Hij aangenomen of er in Hem geloofd wordt.** Het is zulk eene gift en vergunning, als iemand regt geeft om te gelooven, en de gift aan te nemen. Tot dit einde is Hij aan eene verlorengaande wereld gegeven. „Alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijnen eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe,” Joh. 3 : 16. Gelijk de koperen slang gegeven is tot een gemeen goed voor het geheele leger Israëls, opdat een iegelijk, die in het leger van de vurige slangen gebeten was, daarop ziende, niet sterven, maar leven mogte, even zoo is CHRISTUS ook aan arme gebetene zondaren, als een gemeen goed, gegeven, opdat zij Hem aanschouwende, behouden mogten worden. CHRISTUS wordt aan **allen** gegeven in de bedeeeling des evangelies.

Is dat geen vleeschelijk evangelie? Hij begint al met de aanbieding van het evangelie te vereenzelvigen met het geven van Christus:

„In de aanbieding van het evangelie wordt Christus gegeven”.

Moet het ons niet bedroeven?

„Dat geven in de aanbidding is het fundament van ons recht, om Christus aan te nemen.”

Schrikt U niet?

Welja! „Ieder heeft een recht van toegang!”

En.... „indien deze leer geen ingang vindt, kunnen wij dat niet helpen”.

„Christus is gegeven aan een verloren gaande wereld”.

Zou men niet met zeker geacht schrijver moeten uitroepen „Wat een onmachtig God en wat een machtige zondaar!”

Foei!

Bladzijde 43 onder II (Malga bladzijde 74)

Indien CHRISTUS dus gegeven is tot een verbond des volks, ziet hier dan den grond des geloofs, dien al de toehoorders des evangelies hebben. De aanbidding des evangelies is algemeen aan allen, die het evangelie hooren: „Ik zal hem geven tot een verbond des volks.” **De Arminianen mogen tot hun eigen perykel een algemeene verlossing voorstaan, maar wij moeten de algemeene aanbidding voorstaan tot ons eigen perykel; de nood is ons opgelegd, en wee ons, indien wij dit evangelie niet prediken aan alle creaturen.**

Wat zegt U nu van zulk een leer? Zou één onzer leeraren zoo iets durven zeggen?

Moeten we Ds. Kok schorsen en zulke boeken handhaven?

Wèg met zulk een verfoeilijke leer. Wèg met zulke boeken die de menschen naar de bloemhoven jagen!

Wèg met zulke boeken, die het aanbod en de belofte vereenzelvigen!

Wèg met zulk een leer, waarbij van de belofte een grabbelton wordt gemaakt. Schandelijk is het, dat zoo iets nog geduld wordt!

Als U nog niet al te veel van zulke laffe spijs walgt, luister dan nog even:

Bladzijde 43 onderaan (Malga bladzijde 75)

Zoo zeg ik ook tot u, Heidenen: uwer is het verbond; u komt de belofte toe, en uwen kinderen; gij hebt een regt om alles te nemen, en dit regt is u in den doop verzegeld, en wordt u in dit

evangelie verkondigd; en gij zult zekerlijk onverschoonlijk zijn, indien gij dit regt niet gebruikt.

Bladzijde 52 (Malga bladzijde 90)

Nu moet gij dezelve of verkiezen, of verwerpen; daar is hier geen tusschenweg; gij moet heden CHRISTUS aannemen of Hem verwerpen; want Hij wordt algemeen aan al het volk hier tot een verbond aangeboden. Ik weet daarenboven, dat het eene van de **zwaarste** zaken is in de wereld, om de menschen te **overreden**, dat God in **goeden ernst** is, door CHRISTUS hun aan te bieden **en te geven** in het bijzonder.

Me dunkt, zoo een leer wil er toch wel in, nietwaar?

Daar behoeft men niet zoo veel overredingskracht voor te gebruiken!

Zou zoo een leeraar er zelf wel iets van kennen, vraag ik me af.

Op bladzijde 73 komt het **addertje onder het gras** vandaan en verradt het zichzelf.

Hier blijkt het, dat er gelukkig toen toch ook nog menschen waren die, net als wij, er iets meer van begrepen, maar hoor! hoe gevaarlijk Erskine zulke menschen toespreekt en probeert te overtuigen.

Hij zegt dan op bladzijde 73 (Malga bladzijde 126)

Sommigen zullen mogelijk zeggen: de zaak, die mij bij deze gelegenheid doet vreezen, is deze: Ik word geheel in verwarring gebracht door de verschillen, die er zijn **onder u, leeraren**. Wat weet ik, of niet de laster, van eene **nieuwe leer** in te voeren, wel regtvaardig op sommigen toegepast mag worden, en of ik niet verleid word? **Wat weet ik, of uwe verklaring van het verbond der genade niet datgene is, hetwelk anderen noemen eene afkeerigheid van de wet en van de heiligheid?**

Wat zal ik hierop zeggen, arme mensch? Laat God waarachtig zijn, en alle menschen leugenachtig. De HEERE verhoede het, dat wij goddelooslijk voor God zouden spreken, of bedriegelijk handelen voor Hem! Indien hier iemand is, die deze leer der genade bevonden heeft geene andere aanleiding te hebben, dan tot losbandigheid en zorgeloosheid, zoo wil ik mijn leven verpanden, dat hij geen geloovige is, maar een persoon, die onkundig is aan de verborgenheid des Evangelies. Maar wat zegt gij, geloovige? Kan uwe bevinding niet voor God getuigen, en voor zijn genadig verbond, dat hoe snood en onheilig gij u zelven ook bevindt, gij nogtans, wanneer het verbond der vrije genade uw hart als met

koorden trekt, niet tot de liefde der zonde, maar tot de liefde der heiligheid getrokken wordt? Hoe levendiger uw geloof is, dat CHRISTUS uw schat, uwe gerechtigheid, uw verbond en uw al is, zoo wel voor uwe schuld, als voor uwen pligt, bevindt gij dan niet, dat de heiligheid u te beminnelijker is, en dat zijne liefde u te meer dringt, om vermaak te hebben in zijne dienst? Laat het Woord van God, en de bevinding van al de heiligen, die daarmede overeenkomt de zaken van deze natuur beslissen. Maar, o! arme geloovige, wil gij toch niet met CHRISTUS strijden, **schoon velen van zijne vrienden met elkander strijden**. Wees toch niet geërgerd in eenen dag van **lastering** en **ergernis**. Zalig zijn ze, die aan CHRISTUS niet geërgerd worden. Laat uwe harten dan de aanbieding van CHRISTUS, als een verbond, omhelzen, om u beiden heilig en gelukzalig te maken.

Maar Erskine....!

Ja, ik moet,.... ik moet eerlijk zeggen, ik durf nu ook niet langer kwaad van deze leer te zeggen.

Ik voel, dat ik met mijn critiek op deze oude schrijvers omver val.

Weet U,.... ik begin te gelooven dat èn toen, èn nu, de leer van een **algemeen welmenend aanbod** van genade op **allerhande manier** verdacht gemaakt en verketterd geworden is, door het als een **nieuwe** leer te bestempelen.

Bij nader inzien denk ik dat deze menschen toch op dit punt juist héél véél licht gehad hebben, ja méér dan onze tegenwoordige predikanten.

Zij hebben, geloof ik, dit leerstuk als een van de voor-naamste, aller noodzakelijkste waarheden beschouwd, en misschien, ja hoogstwaarschijnlijk, is dit wel één van de hoofdredenen geweest, dat deze menschen zoo veel zegen op hun arbeid gehad hebben en dat hun geschriften tot op de huidige dag bij al Gods volk zoo zéér geliefd zijn.

Ik geloof, dat ik **ten onrechte** in de voorgaande bladzijden **kwaad gesproken** heb van deze zéér geliefde oude schrijvers.

Ik geloof, dat de leer van deze oude schrijvers bij Gods volk dierbaar is, altijd geweest is en ook altijd blijven zal.

Ik gevoel, dat ik terug moet trekken al het kwaad wat ik van deze Godzalige oudvaders gezegd heb, want m.i., is het de leer van Gods Woord, naar de meening des Geestes.

In een tijd van verwarring als waarin we nu leven, mogen we met dergelijke boeken wel héél, héél blij zijn.

Gelooft U ook niet?

Maar ja, dan geloof ik dat die zaak met Ds. Kok óók nog zo glad niet zit, als ik wel dacht.

Want Ds. Kok gaat niets verder, dan deze bij Gods volk geliefde oude schrijvers!

Helpt U me nu eens!

Zijn we soms op een dwaalspoor geraakt met al onze rechtzinnigheid?

De Joodsche raad was ook op een dwaalspoor, toen ze riepen: „We hebben Zijn Godslastering gehoord. Kruist Hem!”

Ze waren er vlug mee klaar!

Ik durf het haast niet te zeggen, maar wat denkt U, zou Ds. Kok misschien tòch geschorst zijn . . . ten onrechte?

Dat zou toch heel erg zijn, vindt U niet?

Ik ben blij dat mijn boekje nog niet af is!

Ik heb veel op de oude schrijvers aan te merken gehad in de voorgaande bladzijden, en veel op Ds. Kok, maar ik zie in, dat dit volkomen verkeerd was.

Alles, wat ik daarover schreef, dat **alles**, zeg ik, herroep ik, **volmondig**, ondanks de besluiten van de Synode!

Ik herroep het!!!

G. den Hertog Jr., Hoofdweg 2, Mijdrecht
Januari, 1950

N a s c h r i f t

Geachte Lezer,

Ik hoop dat het U uit dit boekje eenigszins duidelijk geworden is, waar we, op de thans ingeslagen weg, terecht komen.

Om dit zoo duidelijk mogelijk te doen uitkomen, heb ik mij van een manier van schrijven bediend, die minder gebruikelijk is.

Wanneer wij in onze Gereformeerde Gemeenten zoo voortgaan, vrees ik dat het niet zoo lang meer duren zal, of de oude schrijvers zullen aan de kant gezet worden, als boeken die inzake de aanbieding van het evangelie zeer gevaarlijk zijn.

Intusschen is Ds. Kok op deze beschuldiging al geschorst en is er een breuk geslagen in onze gemeenten.

Bij velen is daar weinig of geen droefheid over.

Moet de Heere ook niet van ons zeggen: „Maar zij bekommeren zich niet over de verbreking van Jozef?”

Wij hebben een Knecht des Heeren geschorst omdat hij uit de innerlijke overtuiging van zijn hart, een algemeen welmeenend aanbod van genade predikt!

Ds. Kok legt daar de volle nadruk op, omdat hij met Boston en Erskine van meening is dat het één van de moeilijkste zaken is om de mensch er van te overtuigen dat God in goede ernst zulk een aanbod doet.

De mensch is daar van nature afkeerig van. Hij is aan de wet getrouwd en een vijand van vrije genade.

Zal Christus nu ook over ons moeten uitroepen als in Math. 23 : 37 en 38: Jeruzalem! Jeruzalem! Gij die de profeten doodt en steenigt die tot U gezonden zijn, hoe menigmaal heb ik U willen bijeen vergaderen, gelijk een hen hare kiekens bijeen vergadert onder de vleugelen; en gijlieden hebt niet gewild!?

ZIET, uw huis wordt u woest gelaten!

Door de dienst van Zijn knechten wilde Christus Jeruzalem vergaderen, maar Jeruzalem toonde niet alleen vijandschap en onwil, door de roepstemmen in de wind te slaan maar bovendien door de gezonden dienstknechten te dooden en te steenigen.

Zij werden gesteenigd omdat zij ernstig tot bekeering opriepen en daarbij het aanbod van genade predikten.

Ziet, uw huis wordt u woest gelaten!

Leest eens wat Matth. Henry over deze teksten zegt in zijn Bijbelverklaring.

Mocht U deze boeken zelf niet bezitten, vraag ze dan hier

of daar ter leen en lees ze eens rustig na.

Gods knechten werden verworpen omdat ze met een vriendelijke noodiging kwamen. Zij riepen: Alle dingen zijn gereed; komt tot de bruiloft. (Matth. 22 : 4). Vele gaven daar geen acht op en gingen de één tot zijn akker en de ander tot zijn koopmanschap (vers 5). Maar anderen grepen zijn dienstknechten, **deden hun smaadheid** aan en doodden hen (vers 6).

Toen de Koning dat hoorde werd hij toornig en zijn krijgsheren zendende heeft hij de doodslagers vernield en hun stad in brand gestoken (vers 7).

Wat zal het vreeselijk zijn als dat ook op ons van toepassing blijkt te zijn:

Ziet uw huis wordt u woest gelaten!

Als een predikant ten onrechte geschorst wordt is dat ontzettend erg. Maar als een predikant ten onrechte geschorst wordt **omdat** hij een welmeenend aanbod van het Evangelie predikt, door de gemeente er op te wijzen dat dit Evangelie een goddelijke toezegging inhoudt die volkomen betrouwbaar en met een „Zoo waarachtig als Ik leef” bevestigd is, ik zeg als een predikant **dáárom** geschorst wordt, is dat **onnoemelijk veel erger**.

Aan zulk een zonde wensch ik geen gemeenschap te hebben door stilzwijgen en toezien.

Lezer! Kunnen we met zulk een zaak voor het aangezicht des Heeren verschijnen?

De Heere zegt tot Jeruzalem: Ziet uw huis wordt u woest gelaten!

Is ons dat onverschillig?

Wat moet er van ons worden als dat gebeurt?

Wat moet er dan van onze kinderen worden?

Wat moet er van onze gemeenten worden?

Mogen we daarbij stilzwijgend toezien?

Onze voorvaderen hebben hun **leven** voor de waarheid overgehad; zouden wij er dan onze **naam** niet voor over willen hebben?

Eenmaal toch zullen we verantwoording moeten afleg-

gen voor alles wat we gedaan hebben, en ook voor onze zonde van nalatigheid.

Dat mocht eens op ons hart wegen.

De Heere roept ons nog tot wederkeering.

Laat ons die roepstemmen toch niet over ons heen laten gaan!

De Heere mocht in genade over ons opstaan en ons geven de geest der bekeering die wij zoo onmisbaar noodig hebben, ook in ons kerkelijk leven.

De Heere geve ons een hartelijk en oprecht gebed voor de vrede van Jeruzalem.

De persoonlijke twisten die er onder ons zijn, mochten eens plaats maken voor oprechte broederlijke liefde, welke voortkomt uit de ware liefde tot God.

Het zou voor de kerk zoo profijtelijk zijn als ook leeraars elkander broederlijk liefhebben mochten.

Psalm 72 : 4

't Rechtvaardig volk zal welig groeien.

Waar twist en wrok verdwijnt,

Zal alles door de vrede bloeien,

Tot dat geen maan meer schijnt.

Van zee tot zee zal Hij regeeren,

Zoo ver men volken kent.

Men zal Hem van d'Eufraat vereeren,

Tot aan des aardrijks end.